

СЬОГОДНІ — ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ СРСР

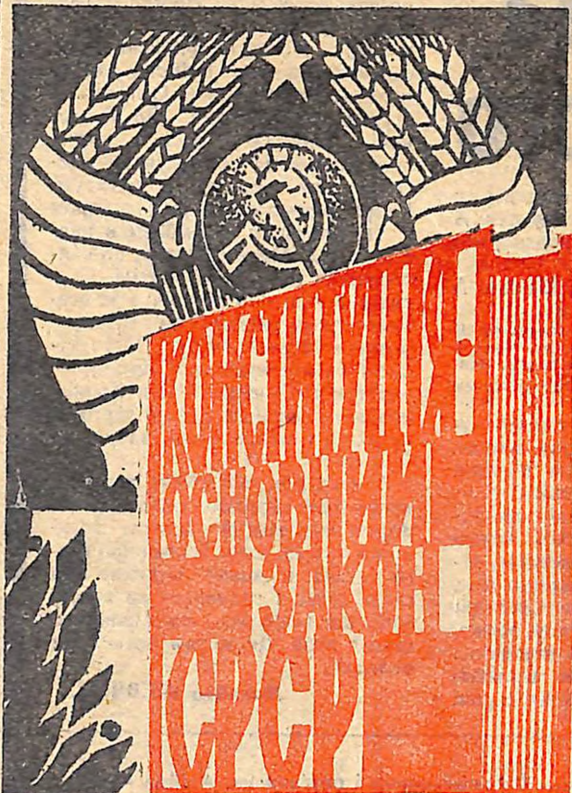
ДВОХСОТМІЛЬЙОННО СЕРЦЯМИ ЧИТАЄМ

Щастя моє ходить в рідному краї,
Ниву дорідним зерном засіває,
Мчить у Галактику срібну незнану
Вісників миру — земні космоплани.
Щастя моє наймірнішого гарту —
Кожного ранку сідає за парти,
Водить закоханих під яворами
І величально дзвенить весіллями.
Я пізнаю його в шепоті листя,
У мозолястих руках тракториста,
В кожній краплині роси на бутоні,
В пильнім дозорі на дальнім кордові.
Щастя моє! Від колиски у старість,
Кожен мій порух, удача і радість,
Всі мої думи відбито найкраще
В книзі Життя — в Конституції

нашій.
Книгу Життя — долю рідного краю
Двохсотмільйонно серцями читаєм,
І голосую мільйонно я скрізь:
— За комунізм!

Олександр ШКАБОЙ.

м. Кіровоград.

Молодий Колос

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ АКМУ

Рік видання VIII

№ 144 (844)

ВІТРОК, 5 ГРУДНЯ 1967 РОКУ

Ціна 2 коп.

Пленум обкому КП України

3 грудня відбувся Пленум Кіровоградського обкому КП України. З доповіддю «Про підсумки листопадового (1967 р.) Пленуму ЦК КП України «Про стан і заходи по дальшому збільшенню виробництва зерна в колгоспах і радгоспах республіки» та завдання обласної партійної організації» виступив перший секретар обкому КП України М. М. Кобильчак.

В обговоренні доповіді взяли участь В. В. Гуля — перший секретар Маловисківського райкому КП України, І. С. Корень — голова колгоспу ім. Кірова Компаніївського району, В. С. Ключ — начальник об-

ласного управління сільського господарства, О. К. Устишич — директор обласної сільськогосподарської дослідної станції та інші.

В обговореному питанні Пленум прийняв відповідне рішення.

Пленум ухвалив також скликати чергову обласну партійну конференцію 16 лютого 1968 року. Встановив норму присутності на конференції: 1 делегат з правом ухвального голосу від 80 членів КПРС і 1 делегат з правом дорадчого голосу від 80 кандидатів у члени КПРС.

КІРОВОГРАДСЩИНА — КРАЙ ХЛІБНИЙ

НА СТАРТІ

Підходить до фінішу 1967 рік. І ми, хлібодари, оглядаємось на пройдений шлях. Чи гідно ми зустріли велике свято нашого народу, чи зуміли дотримати свого слова? Так, зуміли.

Високі хвилі мотило до обрію мусняжове колоскове море. Переможили пісню співали комбайни. Співали про натхненний труд, про натружені руки. По 25,4 центне-

ра з гектара зібрали ми пшениці.

І ось зараз, коли всі працівники артільних ланів відгукуються своєю невтомною працею на постанову Пленуму ЦК КП України, ми намагаємось не відставати від інших.

Шоранку натужно гудуть агрегати, вивозячи на поля добрива. Наші механізatori вже удобрили 650 гектарів під прові. Слав-

ляться своєю працею комсомольці Василь Вереса, Федір Прокончук та інші. До пізнього вечора не стихають мотори на артільних ланках.

На наступний рік ми взяли зобов'язання зібрати пшениці з гектара 27 центнерів, кукурудзи — 30 центнерів.

Добре трудяться наші механізatori. А вже чим успішнішим буде старт, тим шасливішим буде фініш.

І. ВЕТА,
секретар парторганізації
колгоспу імені Кірова Новогородківського району.

ДВІ СВЯТКОВІ дати в червоному календарі нашої соціалістичної історії стоять поряд: 7 листопада 1917 року і 5 грудня 1936 року.

І хоч між подіями, що відбулися в ці дні, майже двадцятилітній проміжок, близькість їх очевидна і символічна. Проголошене Жовтнем закріплено Основним Законом Країни Рад, який дав правове оформлення головним принципам радянської демократії.

Тоді, в 1936 році, прийняття Конституції СРСР було подією воістину світового значення. Згадаємо лише деякі оцінки, дані її друзями нашої країни і її недругами. «Конституція покаже усьому світові, що СРСР цілком переміг від-

б разів. Почата в останні роки у відповідності з рішеннями партії перебудова народного господарства на основі економічної реформи ще більше прискорює наш економічний прогрес.

Багаточисленні закони і урядові постанови — про пенсії і допомоги, про збільшення заробітної плати різним категоріям трудящих, про прискорення темпів виробництва товарів народного споживання — хіба це не зміцнення гарантій користування правами, наданими Конституцією?

ДОСЛІДНИМ ПОЛЕМ трудової рівності народів, утвердженої Конституцією СРСР, назвав нашу країну Генріх Манн, пояснюючи великий інтерес

в світі до нашої країни. Інтерес цей не згасає, а росте й росте. В різних країнах люди, що не мають можливості прийхати до

нас, жадібно вслухаються в інформацію про неї, розпитують тих своїх співвітчизників, які побували в СРСР.

Відомий індійський письменник Гурбакш Сінгх — ширший друг нашої країни, протягом багатьох років веде жваве листування з своїми читачами. Особливо так відповідав він на питання про права громадян Радянської Росії: «Основні політичні права в різних країнах можуть бути різними, але основні життєві права повинні бути єдині всюди. Кожний повинен мати спокійне право на хліб, одяг, житло. Кожний повинен одержати спеціальність, кожному повинна бути представлена робота. Кожний повинен одержати кошти для набуття знань, підвищення культури. Не можна устанавлювати суспільні бар'єри у виборі супутника життя.

Я був щасливий, коли виявив, що в Росії цими правами користується кожний».

Багато аспектів нашого життя складають предмет особливого здивування і захоплення. І в їх числі — наш дер-

жавний устрій, закріплення Конституцією як «союзна держава, створена на основі добровільного об'єднання рівноправних Радянських Соціалістичних Республік». Бо до цього часу в історії людства немає іншого такого прикладу вирішення національного питання в такому багатонаціональному об'єднанні. А сама по собі ця проблема і для окремих держав, і для всієї нашої планети в зв'язку з повсюдним піднесенням національно-визвольного руху в різних формах і масштабах набуває надзвичайно пекучого інтересу.

ПРОГОЛОШЕНІ Конституцією СРСР принципи життєві тому, що містять в собі необмежені можливості для удосконалення радянської демократії. А вже по мірі нагромадження суспільством духовних багатств, по мірі удосконалення особи, росту її освіченості, культури поглиблюється наше поняття прав і обов'язків особи. Демократія стає для нас категорією все більш свідомою і конкретною. І її реальний зміст, її рівень в рамках Основного Закону прямо залежать від соціальної активності кожного громадянина, від ступеня її розуміння і поважання своїх громадянських прав і обов'язків. І не в останню чергу — від молодого громадянина, який розуміє свою власну громадську роль.

Розвиток і вдосконалення радянської демократії постійно в центрі уваги нашої партії. Це справа першочергової важливості — знову підкреслив Л. І. Брежнев у своїй доповіді «50 років великих перемог соціалізму» на спільному урочистому засіданні ЦК КПРС, Верховної Ради Союзу РСР, Верховної Ради РРФСР, присвяченому 50-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції. Незмінне і все більш повне перетворення в життя принципів істинно народного правління нерозривно зв'язано з ідеями і справами славної Комуністичної партії.

Радянський народ підняв прапор найбільш яскравої демократії землі і переможно несе його ось уже піввіку.

СКРИНЬКА СВЯЩЕНОЇ ЗЕМЛІ

На площу, що по вулиці Радянській, прийшли жителі Знаменки. Тут відбувся мітинг, присвячений 24-й річниці з дня звільнення міста від фашистських загарбників. Мітинг відкрив секретар міськкому партії М. Стрелков. До присутніх звернувся голова міськвиконкому Г. Доренко, (Закінчення на 2-й стор.)

НАРОДОВЛАДДЯ

сталі сили, що залишилися від старого ладу», — це голос Романа Роллана. А ось заява Карела Чапека: «Зараз, після опублікування нової Конституції СРСР, можна сказати, що в історії Європи починається нова ера. Нова радянська Конституція означає прогрес для всього світу». «Нью-Йорк таймс» змушена була визнати: «Конституція дає свободу, яких російський народ не знав протягом усієї своєї історії».

Час підтвердив міцність зафіксованих Конституцією основ суспільного і державного устрою, прав і обов'язків радянських громадян.

В її статтях закріплені соціалістичний характер Радянської держави. І чи треба наводити багато даних, щоб показати, як посилюється за цей час глибина, економічна основа нашого суспільства — загальнонародна власність, соціалістична система господарювання. Тільки дві цифри в доказ: за три десятиріччя виробничі фонди країни — один з головних показників зросту її суспільного багатства — выросли більше, ніж в 5 разів, національний прибуток — в

Ми з Країни Рад

На рахунок комсомольців Маловісвіської міжрайбазис багато хороших починає. Працівні, вони вміють цікаво і корисно проводити дозвілля, влаштовують диспути, зустрічі з ветеранами праці та Великої Вітчизняної війни. Душею і заспівачем хороших справ вступає їх ватажок, дівчина з Іскринкою в серці Галина Шамна.
На фото: Г. ШАМНА. Фото В. СОКУРЕНКА.

НА ОБНІЖКУ — спалена хата. Поруч груддя глини з потрощених стін. А над всім цим сіується сиве мереживо ідоного диму і котиться відлупня далеких громовиць. З клоп'ям біля попельнища стоїть молода вдова, зі смутком глинає то на дитину, то на згаріше й журиться.

Старий Міщенко бачить, як бідкається жінка та й береться втішити її.
— Та виросте твій Фалік путнім парубком. Бо ж не одна ти теперички. За тебе, молодиче, заступиться велика рідня. Того й не схилився перед Паульосом твій Тимофій...

ТРЕМЛИВОЮ рукою бере Матрона Федорівна сині й рожеві, блакитні й білі конверти, виймає з них списані чіткими літерами аркуші. То — синові листи.
«...Як достигнуть черешні, мамо, я повернуся додому. З дипломом фельдшера. Працюватиму в рідному селі. І тобі буде легше.

Питаєш чи не трудно мені?.. Я не маю коли думати про це. В мене в кожному куточку Остра — друзі. Під час практики довелось лікувати трьох важко хворих робітників. Видужали. І вони теж стали моїми товаришами. Запитують часом: «Звідки в тебе береться скільки тепла?.. Якого ти роду?» «З родини хліборобів я, — відповідаю. — А без тепла і ласки вони не можуть діждатись щедрот од землі».
...Передай привіт, мамо, нашому бригадирові, моїй вчительці Ліді Миколаївні, бо ж вона ой як багачко дбала про нашу сім'ю, як в закінчував десятиї...»

Привіт додому. Мати тішиться:
— Тепер мені нічого боятися хвороби. Вичуваю одразу. Бо ж свій дохтор...

Повертаєс ввечері додому. Чує коло воріт:
— Ваш Фалік, тітко Матрону, сьогодні аж два голи забив. І наші виграли в троячанів. А тоді біля клубу як пішов навприсядки, то мало подвір'я було йому. Ну й вдачу має!..

Все то сусідські дівчата вищебечують матері. А вона, простоюлоса і трепетна, не знає, що казати їм од вітків...

Восени виряджала Фаліка в армію.

На пероні він скорботно подивився на матір, притулив її голову до своїх грудей і стиснено вимовив:

— Ти бережи себе, мам... А наші люди допоможуть тобі. В артільній конторі казали, що привезуть

нам дровець і брикету, внорють городець. А в сілграді була розкопана могила вдови, щоб тебе послати в санаторій.

— Я не бідкаюся... Ти їдь... Так треба ж... А засмутилась; бо тата нашого згадала. Ти ж викопаний татусь...

Невдовзі од Фаліка лист.
«...Мені тут, мамо, не так уже й важко. Вдома гасас на стадіоні. А тут це згодилось. Бо спортсмен — перший солдат. І мій «Гопак» веселить хлопців...»

На третьому році-служби в листі новина:

«...Вирішив я ще вчитись. Офіцери кажуть, що з мене може вийти непоганий педагог. З рекомендацією командирів, мабуть, поїду в Кіровоград, в педагогічний інститут поступатиму...»

НЕ може стриматись, щоб не похвалитись сусідам після того, як отримала нову звістку од сина.

— Каленикова Явдоха казала, що треба буде мені щотижня тор-

сталичного диктора, і врешті-решт, у вихорі дивовижного танцю промчали молоді степівчани.
— Ой, так он же Фалік наш! — під самим вухом Матрона Федорівни вигукнула радісно дівчина.

Школярі кинулися до розхвилюваної вдови, обіймали її, цілували.
А вона плакала.

Спалахли материнського щастя народжували ті сльози. Радість простої сільської жінки вринулася так пишню і буйно, що нею виповнилася вся кімната.

А учениці вищебечували:
— Тітонько, дивіться, дивіться, як він прудко стрепенувся над усіма танцюристами...

Мати знає: трудно синові. А він про неясні години в листах ані слова. Ось в цьому хоча б:

«...Оце повернувся до міста. Був з ятранцями в Ленінграді, Києві, Вінниці, знову — у Москві. В мене — ось-ось державні екзамені. А клопіт їдуть танцювати у Францію...» Ще невдовзі:

«...Тепер — полегшення: екзамені складено. Мене залишають працювати в інституті. Відійня я — педагог і артист. Дякую, правда...»

А це щось цілий тиждень нема листа від Фаліка. Мабуть, десь поїхав. Коли ж ні. Просто в його житті знову переміни. Комсомольці інституту вибрали його своїм ватажком. І Фалік взявся долати нову бистрину. Спішити в студентській аудиторії. До пізньої ночі просиджує за столом, готується по-новому організувати комсомольську роботу в інституті. Вчора їздив з студентським хором і танцювальним ансамблем в приміське село Первомайівку, до колгоспників підшефної артілі. Сьогодні в нього — зустріч з комсомольськими активістами міста, і розмова з редактором інститутської багатотиражки. Сьогодні — репетиція. Сьогодні Фалік Кривий неодмінно напише матері чергового листа і вишле гроші, попросить її в гості.

А поки що він стоїть в центрі міста біля високого обеліска, де подум'яві вічний вогонь. Зупинився тут на мить. Згадав про свого батька. І знову подумав про свою долю. І задивився на високі зорі, що висіялись на фіалкових шатах неба. Де ж там його? Ота велика?..

Михайло ШЕВЧУК.

Зоря Фаліка Кривого

бу передавати моему студенту, а він ще й мені гостинця передав. А від його вчителів — подяка, що виховала такого сина...

І простягає листа од Фаліка. А там:

«...Мені не треба висилати грошей. Я отримую підвищену стипендію. Маю я зарібок і в школі, піонерів взявся вчити танцювати. А сам в інститутському ансамблі виступаю...»

Як вистелився в степу білим пухом сніг, мати чекала сина в гості. Аж ненароком прибігли дівчата. Та й одна поперед другої:

— Передавали по радіо про Кіровоградський ансамбль танцю «Ятрань». В Москві виступає тепер він Звання заслуженого має. Так ото ж і Фалік там. Сьогодні ввечері приходьте в школу. Може, по телевізору побачимо ятранців...
Прийшла. Сиділа між вчителів, школярами. Бачила на екрані

Не дивуйтесь сльозам

Запрошення в мене не було. А на обласному святі тваринника дуже хотілося побути. Підійшов, розповів молодим людям, як в тридцятих роках організував колгоспи. Тоді в мене була звучна і важка посада — уповноважений ЦК КП України по сучільній колективізації. Особливо запам'ятався колгосп «Трудівник Кубані» Армавірського району Північно-Кавказького краю, який тоді очолював товариш Зеленцов. Козацька старшина всіляко перешкоджала його нормальній роботі. Був такий випадок. Весною 1930 року колгоспники виїхали корівками орати поле. В обід, як звичайно, повели корів у станицю доїти. У полі залишилися люди лише з волами та кіньми. В цей час і наскочила банда козаків-старшин. Вона підпалила стан, робочі курені, жорстоко побила колгоспного бригадира Івана Литвиненка та активістів — комсомольців і комуністів. Банда забрала кращих коней, посівне зерно і поскакала в гори.

Вислухавши мою розповідь, молоді люди з червоними пов'язками дружинників, звичайно, пропустили на свято. І ось я сиджу в кількатисячній аудиторії тваринників Кіровоградщини.

Поряд сидять молоденькі дівчата і здивовано зиркають, що в мене в очах сльози. Я для них — дивний дідуган, який хтозна чого плаче в свято. А ті сльози навернулися мимоволі, коли слухав виступи учасників свята. То — сльози радості за свою країну, за її людей, які за 50 років Радянської влади від звичайних гречкосіїв виростили до передовиків, володарів долі, господарів Батьківщини.

На сцені — хор клинцівського колгоспу «Родина». Над парком лине «Смело ми в бой пойдём...» І в мене відчуття якесь дивне — наче я не сиджу в колі передовиків, а стискаю в руках шаблюку.

А. ЩЕРБА,
персональний пенсіонер, член КПРС з 1919 року.

Ми з Країни Рад

Ліда, Лідія Олексіївна

Двері до кімнати відпочинку причинені. Але й так добре чути дзвінкий голосок Ліді Леонтьєвої.
— Завдання — у ближчі роки в середньому по республіці врожайність зернових культур довести до двадцяти шести центнерів з кожного гектара. Досвід господарств нашого району свідчить, що це зробити цілком можливо...

Стою, вслухаюся і розумію, що Леонтьєва бесідує з доярками про рішення недавнього Пленуму ЦК КП України. Вона не просто читає матеріали Пленуму, а по-своєму узагальнює, робить висновки про те, наскільки збільшення виробництва зерна позначиться на виробництві тваринницької продукції. І логічно робить перехід до справ своєї ферми.

Якби я не знав, що Леонтьєва теж працює тут дояркою, то напевне подумав би, що вона економіст чи досвідчений лектор, настільки вдалими

були її узагальнення і порівняння. А Ліда — звичайна доярка, молода, запальна, дзвінкоголоса, ж і більшість її подруг. Може, тільки трохи бойовитіша, ніж вони. Саме тому її кілька років підряд комсомольці колгоспу обирали своїм вожаком. А потім висунули і кандидатом у депутати районної Ради депутатів трудящих.

І от звичайна доярка — депутат, наш повноправний представник у районній Раді депутатів трудящих. Офіційно її Лідією Олексіївною називають, а дівчата кличуть просто Ліда.

І це такі здорово, що у владі молоді стоять поруч з людьми досвідченими. У них вони вчать керувати державою, у них вчать по-державному мислити. Змінилася в останній час і Ліда. Йшла б мова про справи колективу ферми (до речі, їх колектив із річним державним планом продажу молока державі справився 20 жовтня) чи про зміцнення трудової дисципліни в колгоспі, чи про побут селян, її думка завжди відзначається широтою і логікою. Значить, не помилилися виборці, обираючи дівчину депутатом.

П. ГЛАДЧЕНКО,
секретар партійної організації колгоспу «Більшовик» Кіровоградського району.

СКРИНЬКА СВЯЩЕНОЇ ЗЕМЛІ

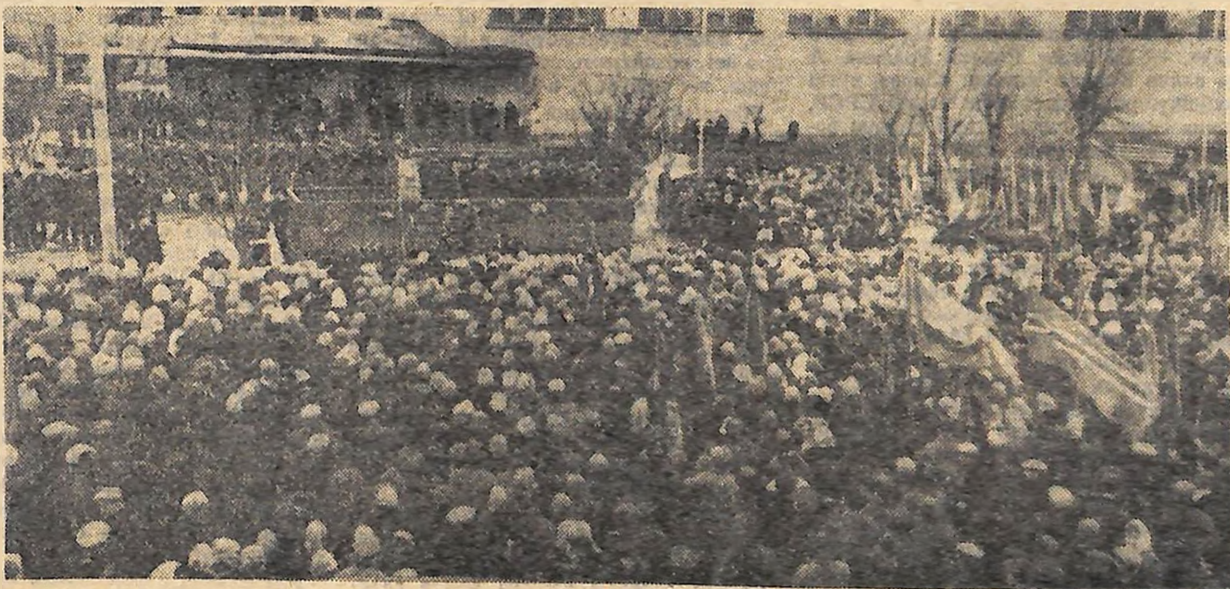
(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Із спогадами про своїх однополчан виступають учасники звільнення Знам'янки, машиніст локомотивного депо Г. Трунін, офіцер запасу М. Целіщев, колишній секретар підпільного райкому партії Н. Сосновський. Лунають звуки траурної мелодії. Перший секретар міському КП України В. Кузнецов вручає скриньку із землею, взя-

тою з могил загиблих воїнів, відміннику бойової й політичної підготовки рядовому В. Гусаковському. Воїн-земляк прибув у своє рідне місто разом з делегацією солдатів і офіцерів частини, яка звільняла Знам'янку. Із скринькою священної землі воїн проїхав на машині центральною вулицею. На тій скриньці напис: «Нехай ця священна земля, взята з могил загиблих воїнів, буде постійним спомином про мужність і відвагу воїнів, які боролися за свободу і незалежність нашої Батьківщини».

О. РЯБОШАПКА,
кореспондент місцевого радіомовлення.

Фото Б. Вітохіна.

На знімку: мітинг в Знам'янці.

СКАРГА МІНІСТРА

Міністр шахт і земель Малайзії, він же і міністр юстиції Абдул Рахман Якоб покарджується, що останнім часом малайзійські студенти-мусульмани віддають перевагу вивченню «ленінської теорії комунізму» і «забувають про читання Корану».

Але можна з впевненістю сказати, що заклики міністра залишаться без наслідків. Історія невтомно розвивається в невигідному напрямку.

Кор. ТАРС.

ПІДСУМКИ ОДНОГО ОБСТЕЖЕННЯ

В результаті обстеження праці малолітніх на заводах і фабриках Італійської провінції Турин, проведеного представниками Християнської асоціації Італійських трудящих, була розкрита жахлива картина безжалісної експлуатації дітей.

Вік 42,7 процента малолітніх трудявців, яких опитували представники цієї організації, — 14 років; 25,3 процента — 13 років, 16,3 процента — 12 років, 1,5 процента (в основному дівчатка) — не більше 9 років.

Представники Християнської асоціації Італійських трудящих підрахували, що по всій Італії нараховується півмільйона малолітніх, праця яких жорстоко експлуатується. Загальна картина така: 542 тисячі дітей віком до 14 років не відвідують школи, хоча навчання в країні вважається обов'язковим. На підприємствах країни працюють 375 тисяч хлопчиків віком від 14 років (коли підлітки повинні ще відвідувати школу) до 15 років (мінімальний вік для «законного» вступу на роботу). Таким чином, нараховується 917 тисяч дітей і підлітків, з яких 500 тисяч працюють, як дорослі, без усякого контролю чи юридичного захисту з боку уряду чи профспілок.

Дж. ВАЙАРЕЛЛО. (ТАРС).

Рим.

ТВІЙ РОВЕСНИК ЗА РУБЕЖЕМ

ПЕЛЕ ПРОТИ БРУДНОЇ ВІЙНИ

Всі чесні розсудливі спортсмени земної кулі рішуче виступають проти варварської агресії американського імперіалізму у В'єтнамі. Злочинні дії воєнщини США засудив ще один відомий спортсмен. Мова йде про прославленого бразильського футболіста Едсона Арантеса де Насіменто (Пеле), який дав інтерв'ю бразильському журналу «Зеро Хора».

На думку спортсмена, різні намагання якось «обрунтувати» і впровадити напад великої капіталістичної держави на маленькій народ, що муляє бореться за свою свободу і незалежність, приречені на провал. Незваними гостями прийшли американці у В'єтнам, і не переконувати гора і нестатків, які вони принесли населенню цієї країни. Кожен день на багаторозрадянській землі В'єтнаму вибухають бомби і снаряди, виготовлені в США, кожен день вмирають люди. «Обов'язок кожної людини, — підкреслює Пеле, — боротися за припинення цього кровопролиття, що гавить Америку».

Пеле нагадує про те, що американські провагандисти люблять говорити про «допомогу» США малорозвиненим країнам. «Можливо, війна у В'єтнамі — це теж «допомога»? Хай американські статистики підрахують, скільки продовольства змогли б надати Сполучені Штати Америки голодуючому населенню відсталіх, колоніальних країн на ті гроші, які витрачаються для ведення брудної війни у В'єтнамі», — цими словами закінчив своє інтерв'ю Едсон Арантес де Насіменто.

ГРА ІЗ СМЕРТЮ

Так назвав матеріал, ілюстрований цими літками, західнонімецький журнал «Бунте Іллюстрірте».

«Мотоцикліст — лише журнал, — дає повний газ. Важка машина із страшним ревом мчить по дощці, що висить над морем. Потім мотоцикліст і машина летять в безодню з каменя стіни висотою в 20 метрів назустріч хвилям Середземного моря, що здіймаються. Водяні високі піднімає руки. Через декілька секунд він разом зі своїм мотоциклом зникає в буртах».

Що ж сталося? Виявляється, що в колишнього мотогонщика Патріка Бернера зараз ще більш небезпечне ремесло, ніж виступи в професійних гонках. В гонитві за грошима Бернар зробився каскадером, тобто людиною, що дублює кіноакторів при зйомках ризикованих кадрів.

Змішки, які друкує західнонімецький журнал, зроблені під час роботи над фільмом

ЛЮДИ З КРАЇНИ МУЖНОСТІ

І. ПАРХОМЕНКО Ю. МОТОРНИЙ

(Продовження. Початок в газеті за 3 грудня).

У 1935-му, коли Альошці йшов чотирнадцятий рік, Шаповалови переселилися в Нову Прагу. Шестикласники — народ непосидючий і самостійний не по літах, витівники й двійчники — нікого так не любили з учителів, як «німконю». Ганна Порфирівна вміла чимось приворожити веснянкувате плем'я, а привороживши — навчити його так, як ніхто. Казали, ніби вона закінчила колись Гамбурзький університет. Чи то було правда, чи ні, а свій предмет вчителька знала досконало. За два роки Олексій несподівано для себе виявив, що чужа мова стала для нього простою і зрозумілою.

Йому було шістнадцять, коли вступив до комсомолу, почав працювати в районному бюро піонерської організації, а пізніше й секретарем райкому комсомолу.

Восени 1940-го року товариші проводжали Олексія до Червоної Армії. Там — школа зв'язку, здобуто військову спеціальність, направлення в Могилів-Подільський і такі не схожі один на одного перші дні служби командиром.

На Заході вже палахкотіла війна. Німець захопив Францію, Австрію, Чехословаччину, Польщу. Не хотілося вірити, що він прийде і на нашу землю.

22 червня вже не треба було вірити чи не вірити. Треба було битися.

ЗА ДОВГІ ТИЖНІ понавірянь по окупованій ворогом землі організувати ровесників, почавши з тих, кого найкраще знав за час роботи в райкомі. Мабуть, є в селі й підпільна партійна організація. Відшукати її і діяти, діяти. Все, що зроблено було при відступі

Червоної Армії, щоб залишити в Новій Празі підпільний центр опору ворогові, здавалося міцним і надійним, але не витримало сутичок з багатьма несподіванками. Гітлерівці в перші ж місяці окупації схопили багатьох комуністів і комсомольців, залишених у підпіллі.

Та надійні люди були. Олексій дізнався, що в селі залишається його однокласниця Іра Любарська. В Борисові Клименку теж не доводиться сумніватися.

Зустріч з друзями не розчарувала. Іра і Борис теж не збиралися відсиджуватися, але з чого почати? В селі стільки німців, поліцаї. Що зробиш?

— Можна зробити! — і Олексій пропонує почати з листівок. На перший випадок познайомили вдома залишки паперу, чорнило, ручки, олівці. І коли за кілька днів у гості прийшли ще й Анатолій та Микола Скрипники, Жора Степанов — з ними вже не треба було обговорювати план дій. Перше завдання — розклеювати листівки.

«Товариші! Фашисти прирekli вас на голод, вони заберуть весь ваш хліб, вашу худобу, пограбують ваші хати. Не давайте їм нічого, ховайте хліб, допомагайте сім'ям червоноармійців. День звільнення прийде!». Коли на тинах, на базарі, в таборі військовополонених з'явилася ця листівка, написана від руки, німці й поліцаї почали пильніше придивлятися до людей, почали патрулювати на вулицях, почастішали облоги. А як стали горіти стіжки, а в комбайнах і молотарках то шворінь потрапить у барабан, то зіпсується двигун — по селу пішли чутки про партизанів.

ОЛЕКСІЙ не міг повірити, що, крім невеликої групи молоді, у Новій Празі немає організованого підпілля. Разом з виготовленням і розклеюванням листівок, разом з незначними покаси що диверсіями комсомольці одержали від нього завдання пильніше придивлятися до людей, не пропускати повз найменші прояви боротьби з ворогом.

Як виявилось, за ними теж спостерігали, агадавши в колишньому позаштатному секретареві райкому комсомолу ватажка тих, хто все частіше завдає ворогові неприємностей.

Одного разу Олексій зайшов до Дем'яна Березовського. Цього чоловіка майже не знав, але чув, що той до війни був міліціонером, а тепер працював конюхом в якійсь установі. Два дні перед тим Олексій при випадковій зустрічі дав зрозуміти, що шукає роботу,

й Березовський обіцяв допомогти. — Зайдеш, може, щось трапиться підходяще, — і показав, де живе. В конюховій хаті сидів, читаючи газету, міцного кроку чоловік у селянському поношеному одязі. Привітались, перекинулись двома-трьома словами про дрібниці.

— Так кажеш, хлопче, шукаєш роботи — запитав незнайомий.

— Шукаю... — невпевнено відповів Шаповалов. — Може, є?

— Та буде, коли добре подумати.

Вони йшли поряд, мовчали. Олексій був зовні спокійний, але, коли супутник повернувся у той бік, де розміщувалася комендатура, думка про зраду раптово стрепенула мозок. «Шлик!». Єдиний раз не захопив з собою зброю — і так хлоп'ячому попався.

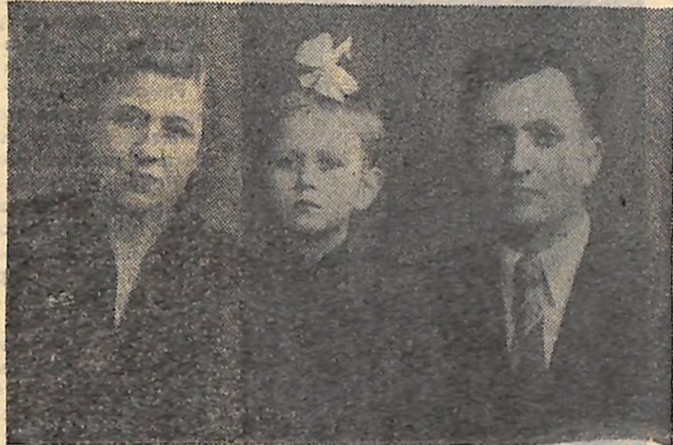
Ось і комендатура. Зараз треба повертати ліворуч, до східців. Але супутник вітається з поліцаєм і прямує далі. Зупинилися в кінці вулиці, біля невеликого будинку з вивіскою «Шляховий відділ».

— Тут я й працюю. Мене зовуть Олександр Олійник.

— А я Олексій Шаповалов.

— От і познайомилися, — ці слова Олійник вимовив уже в кабінеті.

Начальник шляхового відділу запропонував посаду сільуповноваженого. Олексій погодився: потрібні справжні німецькі документи, а ця посада давала крім

О. Т. ШАПОВАЛОВ з дружиною і донькою. Фото 1965 р.

них ще й можливість поза підозрою будувати в селах району.

КОЛИ НАЧАЛЬНИК запросив Олексія на вечір, хлопцеві не розраховував на таку розмову.

Та Олійник почав прямо.

— Дивлюся на тебе, Льошо, і не знаю, чи говорити, чи ні. Великі діла творяться навкруги, а ти сидиш, склавши руки. Таки, як ти, знаєш, чим зайняти?

— Не знаю... А чим?

Крім господаря, в хаті було ще кілька чоловік, та й Олійникові слова можна було розуміти, як хочеш. І тому Олексій вирішив поки що не викладати карти.

(Далі буде).

Ми з Країни Рад

ДОЩ У ВЕСІЛЛЯ

Вони, мої сусіди, щойно повернулися з центру Валя, неввисока, рухлива, засмагла, бавиться з дворічною Інкою. Та щечебе, тягнеться до золотистого маминого волосся, на решті дотягується. І обоє — і мама і донька — весело сміються. Анатолій, щось розмірковуючи, крокує по кімнаті. Зачувши сміх, зупиняється, і, весело-захоплено дивиться з висоти свого зросту на сім'яство.

На хвилину чи й кілька воли забувають про мене. Та я не зобигаюся і не пудгую. А згаду.

Садами ходила весна. Було ще сніго-рано. А наша вулиця вже не спала. Матусі поспішали із сніданками, малечка влітала в коси найкращі банти. І все то через те, що у Васильєвих — весілля.

Валя у білому платті напрочуд гарна.

— А була б ще краша, якби медаль повісила, — гомонить хтось з сусідів до батьків.

Тут про неї все знають, бо вироста серед цих людей. Проводжали, як своєю, і в школу, і на роботу. Інколи хитали головою, молять, важко і швидко працювати на фабриці, і вчитися в вечірній школі. Та Валя на те лише посміхалася: «Дрібниці, ось!».

радість — нагородили медаллю «За трудову доблесть». А за нею й друга — одержала атестат зрілості, а потім комсомольці швейної фабрики рекомендували її на навчання до Київського Інституту легкої промисловості...

Весілля в розпалі. І раптом сипнув дощ. Саме так, не пішов, а сипнув одну, другу пригоршу райдужних краплин.

— Посіває. Це на щастя моїм! На щастя! — загомоніли весело гості.

Я настільки задумалась, що те «на щастя» сказала майже вголос.

— Що ти там про щастя гомоніш? — повернувся відразу Анатолій, а потім серйозно: — Про щастя сьогодні багато чути. І ми вже звикли до приємних змін, не помічаємо їх. А модної сукні не дісталось — і зразу в крик.

— Дівчина до тебе в гості зайшла, а ти виступаєш, немов у своїй диспетчерській, — втрутилася Валя.

— Та я діло кажу, — і показав пальцем в газету, де було підкреслено: «середньомісячна грошова заробітна плата робітників і службовців за два роки зростає більше, ніж на 7 процентів». Це ж

прибавка у бюджет кожної сім'ї.

Коли зайшла мова про сімейний бюджет, Валя теж похвалювала, підсіла з Інкою ближче.

— І як з бюджетом? — звернулася уже до неї.

— Раніше одержували 120-130 карбованців, а тепер — 150, як кажуть, чистими.

— Вистачає?

— Так, хоч завжди хочеться мати більше. Кілька місяців тому закінчили сплачувати за телевізор, хочемо придбати пральну машину, — сказала Валя, а потім похвалилася: — Влітку на Чорноморському узбережжі Кавказу були. Красиво там, відпочили добре.

...Старі люди кажуть, що дощ у день весілля, то на лихо. Та ні, дощ на весіллі Васильєвих три роки тому дарував щастя ще одній сім'ї. Дарував щастя, а не лихо, бо наш радянський час перекреслює старі повір'я, відкривши широкую дорогу тільки щастю.

Л. ГРЕБЕНЮК, громадський кореспондент «Молодого комунара». м. Кіровоград.

«Баруд в Бейруті». Коляшньому спортсмену на цей раз поведло. Він званився живий і одержав чималу суму грошей.

«Патрік Бернар, — відзначає той же «Бунте Іллюстрірте», — став спадкоємцем французького каскадера Жюль Деламара, який загинув в результаті нещасного випадку. Небезпечна спадщина...»

(ЛПН).

